

Regionstyrelsen
Hälso- och sjukvårdsnämnden
För kännedom: Regionfullmäktige

Fördjupad granskning av arbetet med civil beredskap

Det förändrade säkerhetspolitiska läget i Sveriges närområde och i övriga Europa samt de mycket omfattande fredstida krissituationer som Sverige drabbats av under de senaste åren ställer höga krav på regionens förmåga att förbereda sig för krissituationer, krigsfara och ytterst krig. Positivt är att arbetet i regionen med civil beredskap har utvecklats sedan revisorerna granskade området år 2020. Vår bedömning är att regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden under år 2024 till viss del säkerställt en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av arbetet. Det finns i huvudsak en systematik kring hur identifierade risker omsatts i konkret planering och åtgärder. Det finns också en långsiktig planering för hur regionens verksamheter ska öka sin förmåga att hantera kriser, krigsfara och krig. Däremot har styrelsen inte beslutat om hur regionens organisation ska anpassas till en situation med höjd beredskap och krig.

Negativt är att varken styrelsen eller nämnden tagit del av risk- och sårbarhetsanalyserna över vilka händelser som kan inträffa i regionen och hur dessa händelser kan påverka den egna verksamheten. En av de grundläggande principerna i det svenska beredskapssystemet är ansvarsprincipen. Det innebär att ansvaret för verksamheten under en kris ligger kvar hos den som under normala förhållanden har ansvaret. Därför är det viktigt att den information som styrelsen och nämnden får ger förutsättningar för aktiv politisk styrning och kontroll över arbetet.

I oktober 2024 beslutade styrelsen att tillsammans med övriga regioner i Sverige inrätta ett kansli för nationell samverkan och planering för höjd beredskap (NSP). Det är inte reglerat vad NSP har för uppdrag, mandat och kostnader. Vi ser risker i styrelsens möjligheter att påverka och ha kontroll över kansliets verksamhet.

Revisorerna har enhälligt ställt sig bakom dessa bedömningar och slutsatser. Revisorerna lämnar denna skrivelse och underliggande rapport (nr 5/2024) till regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden för yttrande. I en bilaga till skrivelsen finns revisorernas rekommendationer. Yttrande med uppgifter om verkställda och planerade åtgärder ska lämnas till revisionskontoret senast den 23 juni 2025.

För regionens revisorer

Edward Riedl
Ordförande

Bert Öhlund
Vice ordförande

Bilaga

Revisorernas rekommendationer och instruktioner för yttrande

Revisorernas rekommendationer

Vi rekommenderar regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden att:

- Säkerställa att omfattning på övning och utbildning är tillräcklig för att förtroendevalda och tjänstepersoner ska kunna ta sitt ansvar och genomföra sina uppgifter vid en kris och höjd beredskap.
- Besluta om beslutsbefogenheter för funktionerna Tjänsteman i beredskap och Sjukvårdsledare.

Vi rekommenderar regionstyrelsen att:

- Säkerställa planeringen för hur regionens organisation ska anpassas till en situation med höjd beredskap. Det betyder att styrelsen behöver utreda och fastställa regionens krigsorganisation och hur organisationen ska bemannas.
- Lämna ett förslag till fullmäktige om revideringar i reglementet för krisledningsnämnden som följer intentionerna i lagstiftning. Se också över formerna för ledamöternas träffar när nämnden inte är aktiverad.
- Säkerställa att NSP formaliseras. Det betyder att styrelsen behöver verka för att kansliets mandat, uppdrag och kostnader tydliggörs och beslutas.

Instruktioner för yttrande

Det ska vara enkelt att utläsa vilka åtgärder som styrelsen och nämnden vidtagit eller planerar att vidta. Tänk därför på detta när ni svarar:

- Lämna ett svar för varje rekommendation som revisorerna lämnat. Det ska finnas en tydlig koppling mellan rekommendationerna och de åtgärder som vidtagits eller planeras vidtas.
- Svara så konkret som möjligt. Ange gärna hur åtgärderna ska genomföras, vem som ska genomföra dem och när.
- Om styrelsen eller nämnden inte tänker vidta några åtgärder, motivera varför.
- Om styrelsen eller nämnden inte kan svara på utsatt tid, kontakta undertecknad.

Vid frågor kontakta

Malin Hedlund
Revisionskontoret
090-785 73 70
Malin.k.hedlund@regionvasterbotten.se